

Nagy Lajos, a lovagkirály

„Csaknem minden évben...hadat indított”.

I. Károlyt fia, I. (Nagy) Lajos követte a trónon.

A fenti idézet az ő életrajzírójától származik, és jól jellemzi uralkodását.

Nápoly ellen egy családi tragédia miatt tört ki háború.

Testvére, András ugyanis a nápolyi királynőt, Johannát vette feleségül, abban a reményben, hogy a királyság is az övé lesz.

I. (Nagy) Lajos uralkodása idején fennhatósága alákerült területek

A trónt **azonban** egyedül Johanna örökölte, **Andrást pedig meggyilkolták.**

Lajos király hadjáratokat indított Nápoly ellen, hogy megbosszulja öccse halálát, és megszerezze a trónt.

A várost ugyan elfoglalta, de hátrahagyott seregét elűzték.

I. (Nagy) Lajos nevéhez fűződik viszont Dalmácia újbóli meghódítása.

I. (Nagy) Lajos

(1326 -1382)

(1342–1382)

**Magyarország
és Lengyelország**

(1370–1382)

Anjou-házi király volt.

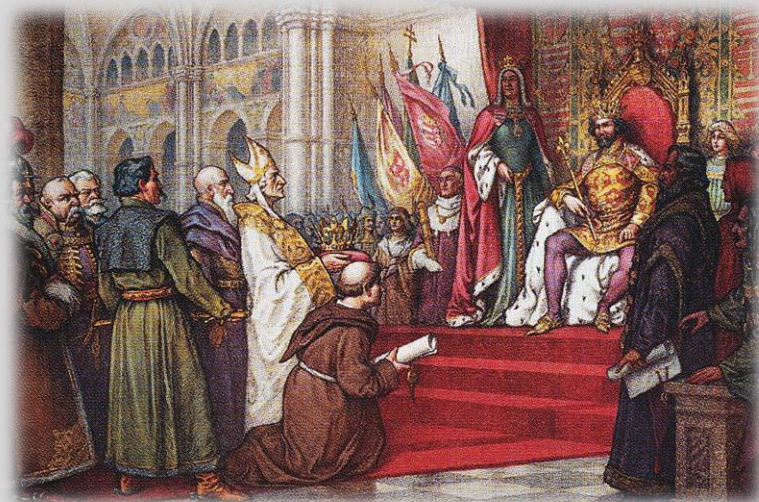
Megtartotta apja korábbi jó kapcsolatait a lengyelekkel, őket a szomszédaik ellen többször megsegítette.

A lengyel királyt halála (1370) után a visegrádi szerződés értelmében Lajos király követte a trónon.

Ez nem azt jelentette, hogy a két ország egyesült, hanem csupán azt, hogy egyetlen uralkodó irányította a két önálló államot.

Kancellária, várospolitikai

Uralkodása alatt az írásbeli ügyek száma **jelentősen megnőtt**, és a korábbi hivatalok képtelenek voltak megbirkózni a feladattal. **Ezért a király kancelláriákat hozott létre.** Az egyik a király bizalmas iratait kezelte, a másik a bíraskodási ügyeket és az oklevelek kiadását intézte.

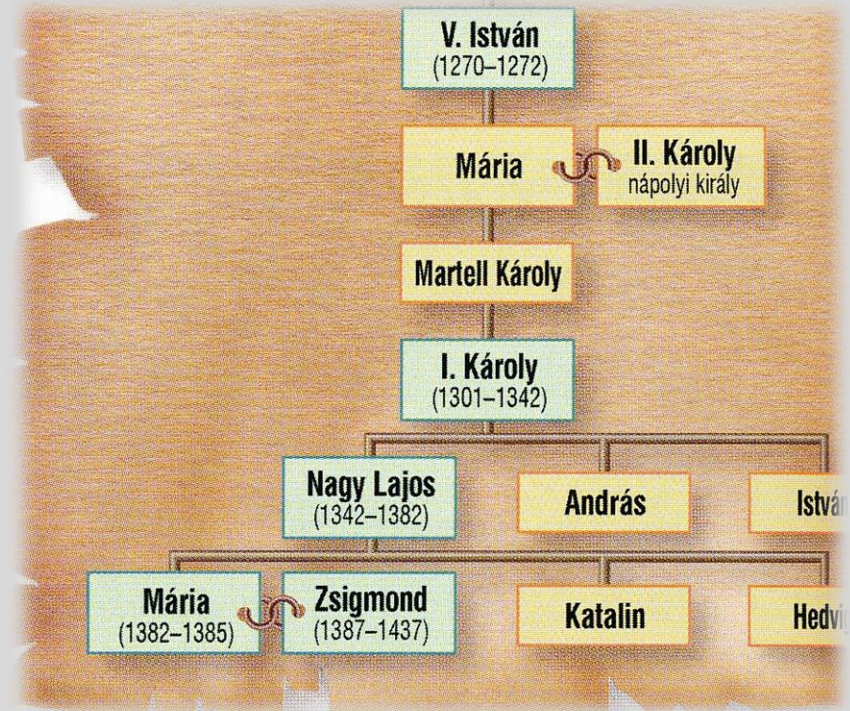
Lajos elfogadja a felajánlott lengyel trón

Nagy Lajos bőkezű volt a városokkal is. Nekik elsősorban kiváltságokat adományozott: vámmentességet az országon belül és a szomszédokkal való kereskedésben. Budának, Kassának, Brassónak árumegállító jogot biztosított, Sárvárnak pedig lehetővé tette, hogy szabadon beköltözhessenek oda a környékbeli parasztok.

Nagy Lajos törvényei

Lajos király aranyforintja

14. századi uralkodók családi kapcsolata

A nápolyi hadjáratokról visszatérő katonák pestist hurcoltak be az országba. A lakosság az ország egyes részein megfogyatkozott. Mivel kevés volt a munkára fogható ember, a gazdagabb földesurak kedvezményeket ígérve próbálták a parasztokat birtokaikra csalogatni.

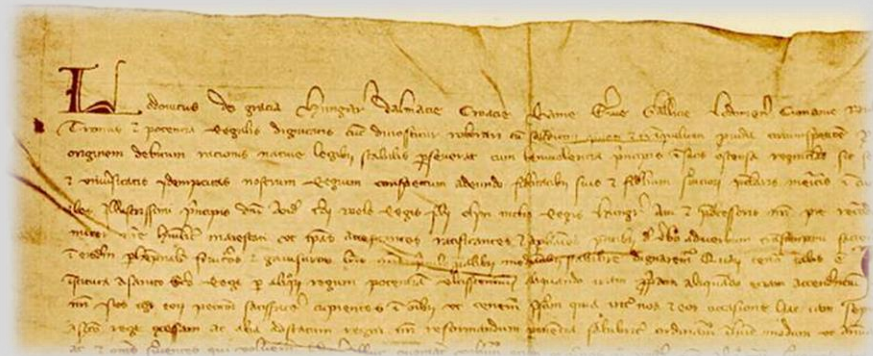
Ugyanekkor a nemesek országgyűlésen kérték Nagy Lajost, hogy erősítse meg az Aranybulla rendelkezéseit.

A király 1351-ben nemcsak megerősítette az Aranybullát, hanem új törvénytörvénypontokkal egészítette ki.

I. (Nagy) Lajos a trónon a Képes Krónikában

A király megerősítette a nemesek jobbágyaik feletti bíraskodási, ítélkezési jogát, azaz az „úriszék” intézményét. Ez már korábban is létezett, de ezután a súlyosabb vétségekre is kiterjedt.

A törvények egy „szelete”.

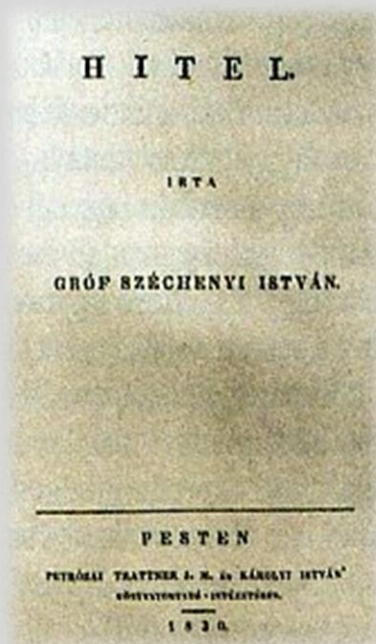
Lajos király **elrendelte, hogy a jobbágyoktól be kell szedni a kilencedet.** Semmilyen kedvezményt nem engedett. Ez a kisebb birtokosok érdekeit szolgálta, akik nem tudták engedményekkel magukhoz csábítani a jobbágyokat.

A földesúrnak törvény adta joga volt ítélkeznie a jobbágya felett.
A birtokán élet-halál ura volt.

A harmadik fontos törvénye a nemesség öröklésére vonatkozott.

Az Aranybulla rendelkezése szerint a nemes még szabadon végrendelkezhett. Ekkortól azonban, ha egy nemes fiú örökös nélkül halt meg, vagyona „atyafiaira és nemzetségére”, azaz rokonaira szállt át.

Erzsébet és Mária királynők az uralkodó sírjánál
XIX. századi festményen

Az ősi nemesi birtok a családok kezén maradt, ezért" ezt a rendelkezést az „**ősiség**" **törvényének** hívjuk.

Ha a család kihalt, a birtok visszakerült a királyhoz.

Végül azt is kimondta a törvény, hogy a nemeseket egy és ugyanazon „szabadság" illeti meg, azaz jogaik azonosak, bármekkora is a vagyonuk.

**Az Ősiség törvénye 500 évig éreztette hatását,
erről írt Széchenyi István a Hitel című művében**